ЕКВІВАЛЕНТНІСТЬ ОЦІНОК ЕСТЕТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ПАРКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ЗА РІЗНИХ СПОСОБІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Н. В. Гатальська, кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
доцент кафедри ландшафтної архітектури та фітодизайну,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: gatalska@ukr.net

Дослідження естетичних якостей ландшафту може передбачати як експертну оцінку, так і громадські судження. Упродовж останнього десятиліття спостерігається підвищення уваги з боку науковців до залучення громадськості для оцінювання естетики ландшафтних об'єктів. Поряд із тим, питання способів дослідження естетичних якостей паркового середовища із залученням респондентів і виявлення тих, які сприятимуть отриманню достовірних результатів відповідно до поставлених завдань, є дискусійним у науковій літературі.

Метою дослідження є визначення еквівалентності оцінок естетичних якостей паркового середовища, отриманих із застосуванням різних способів дослідження. Як дослідні об'єкти вибрано Маріїнський парк і парк «Слава», розміщені в центральній історичній частині м. Києва. Для проведення дослідження було залучено 42 особи. Оцінювання проводили із застосуванням фотографій, що ілюструють паркові пейзажі, та безпосередньо в парковому середовищі, яке здійснювали чотири рази на рік – навесні, влітку, восени та зимою. Для аналізу даних використано кореляційний аналіз Пірсона.

Встановлено, що оцінка естетичних якостей пейзажів Маріїнського парку відрізняється як у межах сезонів, так і щодо способу проведення дослідження, а найсуттєвішу (21,1 %) різницю між оцінкою, наданою за фото, та оцінкою безпосередньо в середовищі виявлено восени. У парку «Слава» ситуація є іншою: різниця в середніх балах, як у межах сезонів, так і відповідно до способу проведення досліджень, не перевищує 7,5 %. Однаковим для обох дослідних об'єктів є незначне (2,4–4,0 %) підвищення оцінки весняних пейзажів за умов оцінювання безпосередньо в парку порівняно з фотографіями.

Результати кореляційного аналізу бальної оцінки естетики пейзажів, отриманої в різні сезони, показали різницю у силі кореляції відповідно до спо-

собу проведення досліджень: у межах Маріїнського парку кореляційні зв'язки майже в усіх випадках тісніші за умов застосування фото, натомість у парку «Слава» – у середовищі.

Ключові слова: сприйняття паркових пейзажів, методологія оцінювання ландшафту, сезонна динаміка, кореляційний аналіз.

Актуальність та аналіз останніх досліджень. Дослідження естетичних якостей ландшафту передбачає оцінювання його компонентів за допомогою як експертних оцінок, так і громадських суджень (Palmer & Hoffman, 2001). Окремо доцільно зауважити про збільшення уваги з боку науковців до залучення громадськості для оцінювання естетики ландшафтних об'єктів упродовж останнього десятиліття, при цьому дослідження фокусуються довкола вивчення особливостей сприйняття середовища та формування уподобань респондентів (Farahani & Maller, 2018). Що ж до процесу сприйняття, то автори Jay & Schraml визначають «сприйняття як суб'єктивне тлумачення дійсності, що можна розглядати як сукупність схем, які індивіди будують через їх взаємодію з середовищем» (Jay & Schraml, 2009, с. 285), а Bennett зауважує, що сприйняття передбачає спостереження, розуміння, інтерпретацію і оцінювання референтного об'єкта людиною. Своєю чергою процес спостереження, як невід'ємна складова сприйняття, базуються на чуттєвому досвіді (ідеється зокрема про вигляд, слух, запах, дотик і смак) (Bennett, 2016). Тобто у процесі сприйняття, поряд із візуальною сферою, задіяні інші органи чуття, на які можуть впливати чинники середовища, в межах якого проводять дослідження. На впливі умов навколишнього середовища та

мультисенсорності сприйняття паркового середовища наголошують також Gungor & Polat (2018). Отже, аналіз особливостей сприйняття є важливим аспектом дослідження ландшафтних об'єктів, а також корисним на всіх стадіях їх збереження (Palmer & Hoffman, 2001), однак у літературі дискусійним питанням є методи, які застосовують під час таких досліджень (Palmer & Hoffman, 2001; Dramstad et al., 2006; Polat & Akay, 2015). Передусім дискусія розгортається довкола можливості застосування моделей (найчастіше фотографій) у процесі оцінювання естетичних якостей паркового середовища та відповідності отриманих результатів реальній ситуації.

Незважаючи на результати мета-аналізу, здійсненого Stamps (1990), під час якого автор отримав переконливі результати можливості використання фотографій для вивчення естетичних якостей ландшафту, Palmer & Hoffman (2001) ставлять під сумнів еквівалентність візуальних переваг, отриманих із застосуванням фотографій та безпосередньо в середовищі, аргументуючи це незначною часткою досліджень, використаних Stamps (1990). Окрім того, згадані автори наводять низку досліджень, які ілюструють відмінності у оцінках, отриманих у результаті аналізу фотографій та безпосередньо в середовищі. На особливу увагу заслуговують результати досліджень Zube et al.

(1974), де автори зазначають можливість застосування панорамної фотографії для відображення середовища, однак зауважують про наявність пейзажів, оцінювання яких за фото та в середовищі має суттєві відмінності (Palmer & Hoffman, 2001).

Окремо доцільно згадати семантичний диференціал – один із найпоширеніших методів дослідження особливостей сприйняття, естетичних якостей ландшафту, а також уподобань, що передбачає використання вербальних антонімів для визначення «загальноландшафтної» емоційної реакції респондента на певний пейзаж (Hofmann et al., 2012), а отримана оцінка характеризує ступінь його відповідності поданому прикметнику. Таким чином визначають загальну психоемоційну реакцію на конкретний пейзаж або середовище дослідного об'єкта в цілому, і саме подібність таких реакцій, отриманих за умов використання різних способів дослідження, виявили окремі автори (Shettleworth, 1980; Shelby & Harris, 1985; Trent et al. 1987; Stamps, 1990, 2010 та ін.). Проте Palmer & Hoffman (2001) висловлюють сумніви щодо обґрунтованості висновків і наводять результати дослідження Danford & Willems (1975), в розрізі якого було сформовано 16 семантичних диференційних шкал, які представили трьом групам респондентів для оцінювання юридичної школи: одна група респондентів проводила оцінювання на об'єкті, інша – за фото, а третя аналізувала лише надані шкали на основі власних уявлень про те, як це середовище має виглядати. В результаті оцінки всіх трьох груп не мали суттєвих відмінностей (Palmer & Hoffman, 2001), що і стало аргументом на користь недостатньої

обґрунтованості використання порівняльного аналізу суб'єктивних оцінок характеристик, наданих відповідно до запропонованого переліку, для відображення схожості фотографії з реальним середовищем.

Окремо необхідно звернути увагу на важливість аналізу сезонної мінливості паркового середовища, що може впливати на його естетичні якості, проте висвітлення цього питання у науковій літературі має фрагментарний характер. Праця Thorpert & Nielsen (2014) присвячена аналізу взаємозв'язку між видовим різноманіттям насаджень, мінливістю кольорової гами, що пов'язана із сезонною динамікою рослин і позитивною оцінкою пейзажу, але дослідження не передбачали порівняльного аналізу результатів відповідно до способу проведення оцінювання, а здійснювалися безпосередньо в середовищі. Аналіз особливостей впливу паркового середовища на сприйняття естетичних якостей пейзажів паркового середовища з урахуванням сезонної мінливості, який передбачав порівняння оцінок естетичних якостей пейзажів, отриманих на основі фотознімків і безпосередньо в межах парку, висвітлено в роботі Oleksiichenko & Gatalska (2018), однак дослідження здійснювалися на території одного об'єкта.

Отже, питання аналізу способів дослідження естетичних якостей паркового середовища та виявлення тих, які сприятимуть отриманню достовірних результатів відповідно до поставлених завдань, є актуальним питанням.

Мета дослідження: визначення еквівалентності оцінок естетичних якостей паркового середовища, отриманих із застосуванням різних способів дослідження.

Матеріали і методи дослідження. У дослідженні застосовано методи, які широко використовують для вивчення естетичних якостей ландшафтних об'єктів (Gungor & Polat, 2018; Osychenko, 2014; Polat & Akay, 2015; Hofmann et al., 2012), проте з низкою відмінностей:

- проведення досліджень із застосуванням фото та безпосередньо у парковому середовищі;
- надання можливості респондентам самостійно визначати чинники, що впливають на їхню оцінку, замість використання семантичних диференційних шкал;
- проведення досліджень на двох різних за рядом ознак паркових об'єктах.

Для проведення дослідження було залучено 42 особи, здебільшого молодь. Зокрема, 29 осіб є студентами Національного університету біоресурсів і природокористування України, які навчаються за спеціальністю «Садово-паркове господарство» (вік 18–25 років), а 12 респондентів – різного фаху та віку, серед яких вісім осіб віком 25–40 років, п'ять – 55–60 років. Серед респондентів сім чоловіків і 35 жінок. Усі учасники є громадянами України.

Як дослідні об'єкти обрано парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного та місцевого значення – Маріїнський парк і парк «Слава» відповідно, які розміщені в центральній історичній частині м. Києва. У межах Маріїнського парку визначено 26 локацій для оцінювання пейзажів, які подані на фотографіях загальною кількістю 63 екземпляри, на території парку «Слава» – 24 локації, представлені на 46 фотографіях. Кількість локацій визначали відповідно до об'ємно-просторової структури пар-

кового середовища дослідних об'єктів і загальноприйнятих методик (Sang et al., 2008; Hofmann et al., 2012; Polat & Akay, 2015; Gungor & Polat, 2018).

Програмою дослідження передбачено визначення особливостей сприйняття паркових пейзажів упродовж року, переважно тих, що характеризують сезонні зміни, тому фотографування здійснювали 31 серпня 2017 р. (для ілюстрації літніх особливостей паркового середовища), 5 жовтня 2017 р. (осінніх), 3 грудня 2017 р. (зимових) та 22 квітня 2018 р. (весняних) з 13:00 до 16:00 ранку із урахуванням людського та інших мінливих чинників. Оцінювання паркових пейзажів проводили за фото перед оцінюванням безпосередньо в середовищі, яке здійснювали чотири рази на рік – за різних із погляду комфортності для людини умов, які найчастіше проявляються у літній і весняний періоди та за умов, що можуть погіршувати комфорт через зниження температури, пориви вітру, підвищення вологості (характерно для осені та зими).

Анкетування респондентів передбачало оцінювання конкретного пейзажу на фото або конкретної локації в парку за 10-бальною шкалою, де 10 – найвищий бал. Учасникам пропонували самостійно навести позитивні та негативні ознаки пейзажу, які відповідно підвищують або знижують його естетику.

Під час аналізу результатів підраховували середні бали кожного окремого пейзажу із застосуванням додатку Excel. Для порівняльного аналізу середніх балів між оцінкою, наданою пейзажам за фото та у середовищі, використовували середньоарифметичні значення балів серії фотографій, що відповідають одній локації. Для аналізу даних застосовано кореляційний

аналіз Пірсона. Детальніше характеристики дослідних об'єктів та методику проведення досліджень наведено у попередніх публікаціях (Oleksiichenko & Gatalska, 2018; Oleksiichenko, Gatalska, & Mavko, 2018).

Результати дослідження та їх обговорення. У результаті аналізу оцінки естетичних якостей пейзажів дослідних об'єктів виявлено різницю в оцінці як у межах сезонів, так і за способами проведення дослідження. Зокрема, при оцінюванні із застосуванням фото пейзажі Маріїнського парку отримали найвищий середній бал (7,9) влітку, а найнижчий (6,2) – навесні. Осінні та зимові пейзажі респонденти оцінили у 7,5 та 6,8 балів відповідно. Поряд із тим, респонденти визнали, що пейзажі парку «Слава» є найестетичнішими восени (8,13 бала), а найнижчу оцінку (6,8 бала) отримали, як і в межах попереднього об'єкта, весняні пейзажі. Літні та зимові пейзажі парку «Слава» респонденти оцінили у 8,0 та 7,7 балів відповідно. Оцінювання естетичних якостей пейзажів дослідних парків, що здійснювалися

безпосередньо на території об'єктів, показали дещо інші результати: найнижчий бал отримали осінні пейзажі Маріїнського парку – 5,9 бала і весняні парку «Слава» – 7,1 бала. При цьому найвищим балом оцінили літні пейзажі Маріїнського парку (7,3 бала) та осінні парку «Слава» (8,0) (рис. 1).

Необхідно зауважити різницю у естетичній оцінці пейзажів Маріїнського парку залежно від способу проведення досліджень, на відміну від результатів щодо парку «Слава». Однак у межах обох дослідних об'єктів навесні середній бал вищий у середовищі, ніж за оцінювання фото (рис. 1).

У результаті подальшого аналізу виявлено, що найсуттєвіша різниця в середній оцінці за різних умов проведення дослідження спостерігається восени в межах Маріїнського парку – 21,2 %, а найменша – в цей самий період у парку «Слава», а саме 1,4 %. Цікавим є той факт, що незначна (2,2 %) різниця у балах, наданих за різних умов проведення досліджень, спостерігається взимку в парку «Слава», а в межах Маріїнського парку різниця між

Рис. 1. Структура оцінки естетичних якостей пейзажів дослідних об'єктів упродовж року

Рис. 2. Структура кореляційних зв'язків між балами естетичної оцінки, наданої респондентами із застосуванням різних способів проведення досліджень у межах сезонів

балами в цей період перебуває на рівні 8,4 % та є подібною до різниці між оцінками в літній період (8,3 %). Різниця середньорічних оцінок залежно від способу проведення досліджень – на рівні 0,93 % (парк «Слава») та 8,4 % (Маріїнський парк). При цьому в обох випадках оцінка є вищою за умов оцінювання пейзажів за фотографіями.

З огляду на неоднозначність оцінок естетичних якостей пейзажів дослідних об'єктів, отриманих у різні сезони та за різних способів проведення дослідження, здійснено аналіз кореляційних зв'язків між балами, наданими респондентами в межах кожного сезону (рис. 2), а також між сезонами. В результаті виявлено суттєві відмінності у кореляційних зв'язках як у межах дослідних об'єктів, так і поміж сезонами: сильна кореляція (0,707) спостерігається між естетичною оцінкою осінніх пейзажів парку «Слава», наданою із застосуванням різних способів

проведення досліджень, а також між середньорічними балами.

Водночас, зв'язок між естетичною оцінкою осінніх пейзажів Маріїнського парку, наданою респондентами безпосередньо в парку та із застосуванням фото, є слабким (0,159), а кореляція між середньорічними оцінками – значна (0,608). Відмінності спостерігаються і упродовж решти сезонів. Зокрема, виявлено значну кореляцію за результатами оцінювання весняних і літніх пейзажів Маріїнського парку (0,67 та 0,54 відповідно) поряд із помірною упродовж наведених сезонів при оцінюванні парку «Слава» (див. рис. 2). У зимовий період ситуація змінюється на протилежну: значна (0,603) кореляція між оцінками пейзажів парку «Слава» та помірна (0,366) Маріїнського парку.

Зважаючи на значну кореляцію між оцінками естетичних якостей Маріїнського парку у весняно-літній

період, слабку та помірну восени і взимку відповідно, а також суттєве зниження балів, наданих респондентами безпосередньо в парку упродовж осінньо-зимового періоду, можна припустити наявність негативного впливу середовища на сприйняття естетичних якостей пейзажів дослідного об'єкта. Іншою є ситуація при оцінюванні парку «Слава», де помірна кореляція спостерігається саме упродовж весняно-літнього періоду, а сильна та значна – восени і взимку. Протилежні результати, отримані у межах дослідних об'єктів, підтверджують дані Zube et al. (1974), котрі зауважують наявність пейзажів, оцінювання яких за фото та в середовищі має суттєві відмінності, а також тих, які сприймаються подібним чином незалежно від способу проведення оцінювання. Поряд із тим, однозначною є мінливість естетичної оцінки, що зумовлена сезонною динамікою, яка спостерігається в межах обох дослідних об'єктів.

Зосереджуючи увагу на впливі сезонної динаміки на естетичну оцінку паркових пейзажів, проведено аналіз (у тому числі кореляційний) естетичної оцінки пейзажів між різними сезонами (рис. 3).

Значна кореляція спостерігається між бальними оцінками осінніх і зимових пейзажів обох дослідних об'єктів за умов застосування фото, а також при оцінюванні Маріїнського парку безпосередньо в середовищі. Своєю чергою в парку «Слава» кореляція між оцінками упродовж зазначеного періоду за умов оцінювання безпосередньо на об'єкті є сильною (0,873). Поряд із тим, слабкі кореляційні зв'язки виявлено в межах дослідних об'єктів між осінніми та весняними пейзажами, які не мають суттєвих відмінностей відповідно до способу проведення дослідження (рис. 3).

Помірна кореляція спостерігається між оцінкою зимових і весняних пейзажів за умов проведення оціню-

Рис. 3. Структура кореляційних зв'язків між естетичною оцінкою, наданою респондентами упродовж різних сезонів

вання за фото та знижується до слабкого при проведенні дослідження безпосередньо в парковому середовищі. Такі обставини дають підстави припустити подібність естетичних якостей осінніх і зимових пейзажів, суттєві відмінності осінніх і весняних, а також зимових і весняних у межах обох дослідних об'єктів.

У решті випадків виявлено суттєві відмінності в межах дослідних об'єктів. Зокрема, сильна кореляція між оцінкою пейзажів Маріїнського парку спостерігається упродовж весняно-літнього періоду незалежно від способу проведення дослідження (рис. 3), водночас кореляція між оцінками естетичних якостей пейзажів парку «Слава» упродовж наведених сезонів слабка (оцінювання за фото) та помірна (оцінювання в середовищі). Зв'язки між бальними оцінками літніх та осінніх пейзажів, а також зимових і літніх діаметрально протилежні в межах дослідних об'єктів: значний (оцінювання за фото) та сильний (оцінювання в середовищі) в парку «Слава» на противагу слабкому і помірному (оцінювання за фото) та дуже слабкому (оцінювання в середовищі) в Маріїнському парку. Отже, подібними є естетичні якості весняних та літніх пейзажів Маріїнського парку, літніх та осінніх, а також зимових та літніх пейзажів парку «Слава».

Окремо доцільно зазначити різницю у силі кореляції між бальною оцінкою естетичних якостей пейзажів дослідних об'єктів щодо способу проведення досліджень. Зокрема, в межах Маріїнського парку кореляційні зв'язки між оцінкою пейзажів майже в усіх випадках тісніші за умов застосування фото, натомість у парку «Слава» – в середовищі (рис. 3).

Висновки і перспективи. Підсумовуючи аналіз взаємозв'язку бальної оцінки естетичних якостей паркових пейзажів, можна зробити такі узагальнення.

На естетичні якості паркового середовища найсуттєвіше впливає сезонна динаміка, яка визначає особливості мінливості оцінки, як у межах дослідних об'єктів, так і відповідно до способу проведення досліджень. Найсуттєвіші (21,1 %) відмінності естетичної оцінки щодо способу проведення досліджень виявлено при оцінюванні осінніх пейзажів Маріїнського парку. В парку «Слава» ситуація є протилежною: різниця в середніх балах як у межах сезонів, так і відповідно до способу проведення досліджень не перевищує 7,5 % (при оцінюванні літніх пейзажів). Подібним для обох дослідних об'єктів є незначне (2,4–4,0 %) підвищення оцінки навесні за умов оцінювання безпосередньо в парку порівняно із фотографіями.

Послаблення кореляції між оцінками естетичних якостей пейзажів Маріїнського парку, наданих респондентами за умов застосування різних способів дослідження восени та взимку, а також суттєве зниження балів, отриманих безпосередньо в парку упродовж цього періоду, можуть свідчити про негативний вплив середовища на сприйняття естетичних якостей пейзажів цього об'єкта. Інші особливості спостерігаються при оцінюванні парку «Слава», де помірну кореляцію визначено саме упродовж весняно-літнього періоду, а сильну та значну – восени і взимку.

Результати кореляційного аналізу середніх балів пейзажів у різні сезони показали різницю у силі кореляції між бальною оцінкою естетичних якостей пейзажів залежно від способу прове-

дення досліджень: у межах Маріїнського парку кореляційні зв'язки між оцінкою пейзажів майже в усіх випадках тісніші за умов застосування фото, а у парку «Слава» – в середовищі.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на проведення аналізу факторів, які впливають на естетичне сприйняття паркових пейзажів, і визначення доцільності застосування того чи того способу оцінювання.

Список літератури

- Bennett, N. J. (2016). Using perceptions as evidence to improve conservation and environmental management. *Conservation Biology*, 30 (3), 582–592. doi:10.1111/cobi.12681
- Danford, S., & Willems, E. P. (1975). Subjective responses to architectural displays: a question of validity. *Environ. Behavior* 7 (4), 486–516.
- Dramstad, W. E., Tveit, M. S., Fjellstad, W. J., & Fry, G. L. A. (2006). Relationships between visual landscape preferences and map-based indicators of landscape structure. *Landscape and Urban Planning*, 78 (4), 465–474.
- Farahani, L. M., & Maller C. (2018). Perception and Preferences of Urban Greenspaces: A Literature Review and Framework for Policy and Practice. *Landscape Online*, 61, 1–22. doi 10.3097/LO.201861
- Gungor, S., & Polat, A. T. (2018). Relationship between visual quality and landscape characteristics in urban parks. *Journal of Environmental Protection and Ecology* 19 (2), 939–948.
- Hofmann, M., Westermann, J. R., Kowarik, I., & van der Meer, E. (2012). Perceptions of parks and urban derelict land by landscape planners and residents. *Urban Forestry & Urban Greening*, 11 (3), 303–312.
- Jay, M., & Schraml, U. (2009). Understanding the role of urban forests for migrants – uses, perception and integrative potential. *Urban Forestry & Urban Greening*, 8 (4), 283–294. doi:10.1016/j.ufug.2009.07.003
- Oleksiichenko, N., & Gatalska, N. (2018). Features of the influence of the environment on the estimation of aesthetic qualities of park landscapes: theoretical and applied aspects. *Proceedings of the Forestry Academy of sciences of Ukraine*, 17, 72–84 (in Ukrainian). doi.org/10.15421/411822
- Oleksiichenko, N., Gatalska, N., & Mavko, M. (2018). Theoretical and methodological principles of memorial parks three-dimensional composition and ideological lines expressing means complex assessment. *Landscape Architecture and Art*, 12 (12), 22–32 (in Ukrainian). doi:10.22616/j.landscapeart.2018.12.02
- Osychenko, G. O. (2014). Classification of the aesthetic qualities of the urban environment. *New University*, 3–4, 28–34 (in Ukrainian).
- Palmer, J. F., & Hoffman, R. E. (2001). Rating reliability and representation validity in scenic landscape assessments. *Landscape and Urban Planning*, 54 (1–4), 149–161. doi:10.1016/s0169-2046(01)00133-5
- Polat, A. T., & Akay, A. (2015). Relationships between the visual preferences of urban recreation area users and various landscape design elements. *Urban Forestry & Urban Greening*, 14 (3), 573–582. doi.org/10.1016/j.ufug.2015.05.009
- Sang, N., Miller, D., & Ode, A. (2008). Landscape metrics and visual topology in the analysis of landscape preference. *Environment and Planning B-Planning & Design*, 35 (3), 504–520. doi:10.1068/b33049
- Shelby, B., & Harris, R. (1985). Comparing methods for determining visitor evaluations of ecological impacts – site visits, photographs, and written descriptions. *Journal of Leisure Research*, 17 (1), 57–67.
- Shuttleworth, S. (1980). The use of photographs as an environment presentation medium in landscape studies. *Journal of Environmental Management*, 11 (1), 61–76.

- Stamps, A. E. (1990). Use of photographs to simulate environments – a meta-analysis. *Perceptual and Motor Skills*, 71 (3), 907–913. doi:10.2466/pms.1990.71.3.907
- Stamps, A. E., III. (2010). Use of static and dynamic media to simulate environments a meta-analysis. *Perceptual and Motor Skills*, 111 (2), 355–364. doi:10.2466/22.24.27.pms.111.5.
- Thorpert, P., & Nielsen, A. B. (2014). Experience of vegetation-borne colours. *Journal of Landscape Architecture*, 9 (1), 60–69. doi.org/10.1080/18626033.2014.898834
- Trent, R. B., Neumann, E., & Kvaszny, A. (1987). Presentation mode and question format artifacts in visual assessment research. *Landscape and Urban Planning*, 14 (3), 225–235. doi:10.1016/0169-2046(87)90032-6
- Zube, E. H., Pitt, D. G., & Anderson, T. W. (1974). Perception and Measurement of Scenic Resources in the Southern Connecticut River Valley. (Pub. No. R-74-1) Institute for Man and His Environment, University of Massachusetts, Amherst, MA, 191.
-

N. V. Gatal'ska (2019). Equivalence of evaluation of aesthetic qualities of a park environment by different research methods. UKRAINIAN JOURNAL OF FOREST AND WOOD SCIENCE, 10(2): 81-90. <http://dx.doi.org/10.31548/forest2019.02.081>.

The study of the aesthetic qualities of the landscape can include both expert evaluation and public opinion. During the last decade, there has been an increase in attention from the side of scientists to public involvement in assessing the aesthetics of landscapes. At the same time, the question of ways of studying the aesthetic qualities of the park environment with the involvement of respondents and identifying those that will contribute to obtaining reliable results in accordance with the tasks is debatable in the sources of scientific literature.

The purpose of the study is to determine the equivalence of assessments of the aesthetic qualities of the park environment, obtained using different methods of research. The Mariinsky Park and the park "Slava", located in the central historical part of Kyiv, have been selected as research targets. 42 people were involved in the study. The evaluation was held using photographs illustrating park landscapes and directly in the park environment, which was carried out four times a year - in spring, summer, autumn, and winter. Pearson correlation analysis was used to analyze the data.

It was established that the estimation of the aesthetic qualities of the landscapes of the Mariinsky park is different both within the seasons and in relation to the method of conducting the research. The most significant (21.1 %) difference between the assessments given in the photo and directly in the environment was revealed in the fall. In the park "Slava" the situation is different - the difference in the average score, both within the seasons, and according to the method of conducting the research does not exceed 7.5 %. Similar to both experimental objects, a slight (2.4-4.0 %) increase in the estimation of spring landscapes is evaluated directly in the park as compared to the photographs.

The results of the correlation analysis of the aesthetics of the landscape of experimental objects received in different seasons shown a difference in the correlation strength in accordance with the method of conducting research – within the Mariinsky Park correlation links in almost all the cases are closer than the use of the photo, while in the park "Slava" – in the environment.

Keywords: park landscape perception, landscape assessment methodology, seasonal dynamics, correlation analysis.

Отримано : 12.11.2018 р.